

Aleksandra Glovacki

Julije Cezar

Viljem Šekspir "Julije Cezar"

Adaptacija i režija Kokan Mladenović

Koprodukcija Narodno pozorište Sombor, Festival grad teatar Budva i Centar za kulturu Svilajnac

Jedna briljantna politička karijera ovenčana je i genijalnim vojnim poredama. Gaj Julije Cezar, najslavniji rimski vojskovođa, uspešan političar, čak i pisac, zaslužen je za širenje granica Rima i njegovo jačanje; bio je hrabri protivnik dvojice diktatora i pobednik iz građanskog rata, takoreći "otac nacije", da bi posle svega postignutog brzinski počeo sam da se pretvara u diktatora. Na ivici je da prihvati ponuđenu krunu i vrati Rim u zagrljaj monarhije. Sa svetim ciljem očuvanja republike, bar kako istorija beleži, grupa zaverenika ubija Cezara, na čuvene martovske ide 44. godine stare ere.

Polazište je ovo za prvu polovinu Šekspirove tragedije "Julije Cezar", zasnovane na Plutarhovim zapisima, koju Šekspir koristi da se obračuna sa političkom situacijom svoga vremena, autarhijom kraljice Elizabete.

Ovo putovanje kroz vreme govori o večito istom i nerešenom rebusu – kako se izboriti sa diktaturom, a ne podleći haosu i anarhiji. Reditelj Kokan Mladenović svojom somborskom predstavom pokazuje da ga zanima samo prvi deo rebusa. Zato se nekoliko desetina puta sa scene postavlja pitanje direktno u publiku: "Šta biste uradili ako biste verovali da vaša država kreće ka tiraniji i kada bi jedan čovek postao suviše moćan, da li biste pokušali da ga zaustavite?" Jasno je na kog jednog čoveka se ovde aludira, jasno je da se publika optužuje baš zbog nečinjenja, ali je ovaj dijalog lažan i onemogućen zatvorenim sistemom predstave; jer zašto se nisu izveli pojedini gledaoci na scenu i direktno im se postavilo pitanje, sigurno bi imali šta da kažu.

Suština koncepta se ovim iskazuje – predstava je urađena više kao prozivka publike nego kao njeno provociranje. Na samom početku se televizijsko-dokumentaristički izlaže redosled događaja vezanih za Cezarov uspon, prepoznatljivim manirima i glasom Dejana Đurovića, koji prati video projektovan preko metalnog zida od talasastog lima, onakvog od koga se prave veliki kontejneri za prenos svakakve robe preko okeana, a koji zatvara pozornicu sa strane suprotne gledalištu. Taj zaklon, taj zid, tvrđava i skrovište, uz pomične metalne fotelje-prestole, efektna su scenografija Marije Kalabić. U takvom prostoru se odvija jedan društveno elitni parti (kostim Tatjana Radišić), jedan ujedno TV rialiti, jedan menadžmentski korporacioni briefing, jedan politički kabare, uz živu muziku Irene Popović koja je i izvođačica. Četrdesetak likova originalnog komada ovde je svedeno na pet glumaca i muzičarku, a Saša Torlaković koji glumi Cezara tumači i njegovog naslednika Marka Antonija, čime se dodatno

sugeriše da su svi vladari jednaki. Tu su i Branislav Trifunović, upečatljivi Marko Marković, Jelena Minić i odlični Sergej Trifunović kao Brut. Ali, ako su svi isti, zašto bismo ubijali Cezara? Za šta smo krivi mi, koji ništa ne radimo kada vidimo da je jedan čovek postao suviše moćan, ako predstava zorno ukazuje da postoje samo dva načina na koji pretendenti na vlast završavaju – ili kao tirani, ili kao mrtvaci.

Uz sve nedoslednosti koje proizilaze iz želje da se iz šekspirovske mreže značenja i odnosa razvije samo jedna linija, izvuče jedna teza, "Julije Cezar" je živa predstava, s kojom se možemo i svađati i polemisati, ali koja se i tiče i dotiče. Ona je polazište za raspravu. U krajnjoj liniji, između autarhije i haosa biramo tu nesavršenu demokratiju, ništa bolje od nje i dalje nije pronađeno. Revolucije ionako bivaju uvek na kraju pojedene od sopstvene dece. To bih rekla da mi je zaista pružena prilika da odgovorim na ono pitanje izvikivano sa scene u gledalište.

Aleksandra Glovacki (za "Ars, Artifex" Programa 202 Radio Beograda, 8.12.2015)

(Kritika je deo projekta „Kritičarski karavan“ koji realizuje Udruženje pozorišnih kritičara i teatrologa Srbije, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i informisanja)